

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah.
Velja za vse leto..... \$6.00
Za pol leta..... \$3.00
Za New York celo leto... \$7.00
Za inozemstvo celo leto... \$7.00

GLAS NARODA

The largest Slovenian Daily
in the United States.
Issued every day except Sundays
and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: 2876 CORTLANDT.

Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under the Act of Congress of March 3, 1879.

TELEFON: 4687 CORTLANDT.

NO. 38. — ŠTEV. 38.

NEW YORK, WEDNESDAY, FEBRUARY 15, 1922. — SREDA, 15. FEBRUARJA, 1922.

VOLUME XXX. — LETNIK XXX.

ČIKAŠKI PONZI "NAPRAVIL" \$7.000.000

KOMAJ 25 LET STAR JE IMEL ŽE PET APARTMENT HIŠ, ENAJST VARNOSTNIH PREDALOV V BANKAH, PET AVTO-MOBILOV IN ENO FAREMO. — SLEPARJEVA MATI PRED PREISKOVALNIM SODNIKOM.

Chicago, Ill., 14. februarja. — Zlato leži še vedno po ulicah Amerike in sicer zlato, katero mečejo proč lahkoverni v upanju na veliko bogastvo in katero pobirajo različni Ponzi.

Pred sodnikom Landisom je stal večeraj komaj pet in dvajset let stari Raymond Bischoff, kateremu je zaupalo 5500 ubogih delavcev, vdov in tudi nekaj bankirjev denarja v višini nekako sedmih milijonov dolarjev, da jim preskrbi dobičke po petdeset do sto odstotkov. Če bi vse dobro izteklo, bodo dobili upniki po deset odstotkov njih vloženega denarja.

Bischoff trdi, da so njegovi bankrot zakrivali bankirji med njegovimi upniki in da ima le en tisoč dolarjev gotovine proti tisoč milijonov in pol dolarjev dolgov.

Kot se je izvedelo pa ima Bischoff več kot tisoč dolarjev. V rekih sodišča in upravitelja konkurzne mase se namreč nahajajo tri apartment hiše, pet avtomobilov, ena farma v Michiganu in enajst varnostnih predalov, ki jih vsebine se ni še natančno ugotovilo.

Bischoff pravi, da bo razkril par čikaških bankirjev, ker so ga spravili v zadrego, v katerih se nahaja sedaj. Celo mesto pričakuje z napetostjo nadaljnjih razvojev v tem slučaju.

V kolikor pride v poštev ožja družina, ni bil Bischoff skop ali stiskaške narave. Njegovi stariši so živeli v izobilju. Frank Davis, slepi oče Bischoffa in njegova mati, sta bila navzoča v sodišču in sodnik je apeliral na njih čut pravičnosti, da dasta nazaj to, kar je vzel njih sin svojim sodržavljanom s pomočjo velike sleparije.

Ali ne mislite, da bi bilo primerno odpovedati se vašemu razkošnemu stanovanju? — je vprašal sodnik mater aretiranega. — Ali vas ne bo pekla vest vsprito misli, da je vaš sin odvzel ubogim delavskim delavcem denar, s katerim je kupil hiše ter opremil vaše stanovanje?

Ženska ni hotela izprva ničesar vedeti o tem ter rekla, da je založila svojih lastnih pet tisoč dolarjev v apartment.

Postavno je to njena last, — se je oglasil slepi oče.

Da, postavno, — je vzkliknil sodnik z ogorčenjem. — Jaz pa ne govorim sedaj tukaj o postavnih stvarih, temveč o pravičnem postopanju. Dosti je ljudi, ki bi morali biti v kazni, a se znanjo izogniti postavi.

Za enkrat ni še popolnoma jasno, na kak način je delal Bischoff. Najbrž pa je bilo njegovo postopanje slično enemu Ponzi v Bostonu.

OJAČENJE PRISELJENIŠKE POSTAVE.

Washington, D. C., 14. febr. — Komisar Husband, priseljeniškega urada bo priporočil ojačenje ali postrojenje priseljeniške postave, ki bo dne 30. junija izgubila svojo moč. Svoja priporočila bo objavil, ko bo prišel kongres razmišljati o novi zakonodaji v tem oziru. Sedanje stališče v kapitolu je, da se obdrži postavo, seveda s par potrebnimi izpremembami.

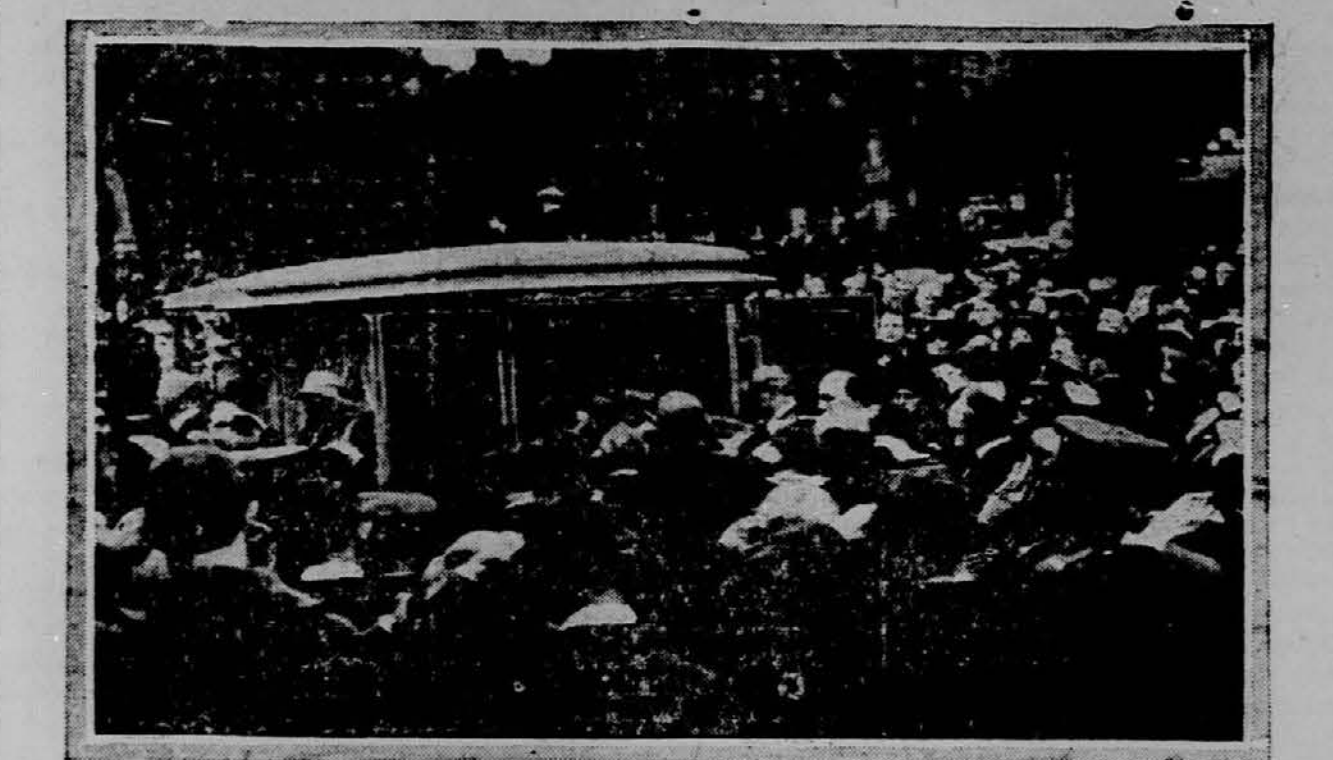
Mr. Husband pravi, da bo priporočil kazni za parobrodne družbe, ki privlačajo priseljence preko čeladenih kvot. Po njegovem mnenju naj bi znašala kazen \$200 za vsak slučaj, vsled česar bi postalo malo dobičkonosno prevajati ljudi sem in tja.

\$3500 RAZPISANIH ZA IZROČITEV TAYLORJEVEGA MORILCA.

Los Angeles, Cal., 14. febr. — Famous Players Lasky Corporation, pri kateri je opravljal pokajni Taylorjevo ravnateljsko službo, bo dala onemu, ki izroči morileca roki postave, dva tisoč petsto dolarjev nagrade.

Denarna izplačila v jugoslovanskih kronah, lirah in avstrijskih kronah

se potem naše banke izvršujejo po nizki ceni, zanesljivo in hitro.

Pogreb kinematografskega ravna tolja Taylorja. Pogreba umorjenega ravnatelja W. D. Taylorja se je vdeležilo na tisoče in tisoče oseb. Pogreb se je vršil z vami vojaškimi častmi.

4 NOVE PRIČE V ZADEVI TAYLORJA

Tekom večerajšnjega dneva je o krajni državni pravdnik zaslišal 4 nove priče, 2 moška in 2 ženski.

Los Angeles, Cal., 14. febr. — Štiri skrivnostne priče, med katerimi je bila le ena, katero se je že prej omenjalo kot v zvezi v slučaju, so bile zaslišane danes v zadevi umorjenega filmskega ravnatelja Taylorja in krajni pravdnik Woolwine, ki je večeraj izjavil, da je že sit ničvrednih raziskav, je baže danes rekel, da so novi sledovi več obetajoči.

Na temelju novih pričevanj so baže involvirana imena več oseb, ki so dobro znane v filmskem in muzikalnem svetu. Dve skrivnostni priči sta možka in nadajni dve ženski. Le ena teh dveh žensk je bila že prej zaslišana.

Na temelju novega pričevanja bo baže vnovič zaslišana neka igralka, ki je bila že prej zaslišana in poleg nje tudi neki filmski ravnatelj, ki je bil prej njen ljubček.

Tega moža se je omenjalo v zvezi s tem slučajem, a je bil bolan izza umora ter ni hotel sprejeti nikakih častniških poročevalcev. Glasi se, da lahko da ta ravnatelj dragocene informacije glede zaljubljenosti Taylorja v neko igralko.

Krajni pravdnik je tudi dvignil obdolžitve, da se je dosti dragocenega dokaznega materiala v tem slučaju ali ukradlo ali pa uničilo.

Preiskava se vrši naprej v treh smereh. Glasi se, da se ni še popolnoma pustilo teorije, ki se tiče nekoga prodajalca omamljivih sredstev.

LONDON BO IZGUBIL SVOJE POLICISTKE.

London, Anglija, 13. februarja. Londonske policistke so odveč ter je njih vzdrževanje preveč drago, — je rekel Sir William Howard, načelnik londonske policije. Vsled tega se bo ženske policiste odslovilo.

London ima 100 policistk, ki stanujejo v šestdeset tisoč dolarjev na leto.

DVA NOVA AMERIŠKA KARDINALA?

Rim, Italija, 14. februarja. — Praktično gotovo je, da bo imel papež Pij svoj prvi konsistorij prihodnjega meseca in da bosta imenovana dva francoska in najbrž tudi dva ameriška nova kardinala.

NASVETI PLAČILNEGA ODBORA U. M. W.

Majnarji se ne bodo zadovoljili z znižanjem plač. — Delavci pri trdem premogu za višjo plačo.

Indianapolis, Indiana, 14. febr. — Danes bo predloženo posebni konvenciji priporočilo plačilnega odbora U. M. W.

V poročilu je strogo poudarjeno, da je odbor odločno proti vsakemu znižanju plač.

Delegati poziva, naj vzdrže dosedanje plačilno lestvico.

V slučaju, da bi se ne mogli delavci z delodajalci sporazumeti do 1. aprila naj delavci zastražajo. Kljub temu naj bi se paravirilo dne 31. marca splošno glasovanje glede štrajka.

Nadaljna priporočila so naslednja:

Osemurni delavnik naj ostane v veljavi; za vsako nadaljno uro je treba plačati plačo in pol; majnarjev se ne sme kaznovati za kršenje raznih kontraktov; pogodba za delavce, zaposlene pri mehki premogu, naj bo v veljavi dve leti.

Nadalje priporoča odbor, naj se zviša delavcem, zaposlenim pri trdem premogu plača za dvajset odstotkov.

Posebna majnarska konvencija je bila v prvi vrsti zastranega sklicana, da se določi plačilno lestvico.

KONCERT V SRBSKEM DOMU.

V nedeljo dne 19. februarja priredi jugoslovanski umetnik tenorist Batistić koncert v Srbskem domu, 443 W. 22 Street, New York. Začetek ob dveh popoldne. Najdaj se je obilne vdeležbe tudi od strani Slovencev.

CANNON SE BO UMAKNIL.

Po tri in dvajsetih terminih, to je 47 letih ne bo stari Uncle Joe Cannon več kondidiral za kongresnika. Star je 86 let, a čil in svež duševno in telesno.

ANGLEŠKA KRALJEVA DRUŽINA TROŠI PREVEČ DENARJA.

London, Anglija, 14. februarja. Večeraj je imel v poslanski zborici jako značilen govor John Robertson, član delavske stranke. Oisojal je kraljevo družino, da izdaja preveč denarja za razna kanadska in indijska potovanja waleškega princea. Po njegovem mnenju bi morala kraljeva družina nekoliko omejiti to trošenje, ko je vendar v Angliji toliko ljudi brez dela.

HLADNOST JE GLAVNA POTEZA PAPEŽA PIJA

Kardinal Lualdi je izjavil, da je pri novem papežu dolžnost vedno prva stvar.

Rim, Italija, 14. februarja. — Kardinal Lualdi, nadškof iz Palerma, je v nekem pogovoru s poročevalcem lista Corriere d'Italia navedel par zanimivosti iz življenja novega papeža Pija XI.

Kardinal Lualdi je bil rojen v Milanu ter je star prijatelj Pija, ki je bil njegov součeneec. Skupaj sta študirala v semenišču in Lualdi je bil navzoč pri prvi masi novega papeža, na Božični dan leta 1879.

Soglasno z izjavo Lualdi-ja sta temeljna kamena značaja novega papeža molitev in hladnost. Celo njegovo življenje je bilo posvečeno breviju, premišljevanju in ročnemu vencu.

Kardinal Lualdi je pripovedoval tudi o planinskih izletih novega papeža.

Kadar je šel v gore, je vedno nosil s seboj v nahrbtniku svojo sušano ali dolgi svečeniški plašč.

Luadi se spominja, kako sta skupaj z novim papežem v avgustu leta 1883 obiskala gorsko vas Macugnaga na italijansko-švicarski meji, kjer sta imela službo božjo za hribovce v višini 4500 čevljev.

VARSTVO PROTI BANDITOM.

V Indiana, Pa., je pet tamošnjih bank najelo mojstrskega streleca, da jih varuje pred roparskimi napadi.

FINSKI MINISTER POSTAL ŽRETEV ATENTATA.

Helsingfors, Finska, 14. febr. — Ko je stopil čanes finski notranji minister Ritavouri pred svojim stanovanjem iz avtomobila, je odal neki človek, Ernest Tanderfeld po imenu, nanj tri strele.

Minister je umrl na poti v bolnišnico.

Atentatorja so aretirali.

O POTOVANJU.

Za potovanje s smoladi, poleti in začetkom jeseni je drugi razred na preločenskih parnikih že več mesecev naprej razprodan. Že sedaj je težko dobiti prostora drugega razreda za junij in druge mesece. Le malo prostorov je še na razpolago. Kdor bi tedaj hotel potovati prihodnje mesece v drugem razredu, naj nam takoj naznani, da mu preskrbimo prostor.

Frank Sakser State Bank.

OBSEDNO STANJE V BELFASTU

POLICIJA V OKLOPNIH AVTO MOBILIH PATRULIRA PO ULICAH IN CESTAH ULSTERKEGA GLAVNEGA MESTA. RAZKRITJA GLEDE REPUBLIKANSKE ZAROTE. UJETI ULSTERCI MORAJO BITI IZPUŠČENI.

Belfast, Irska, 14. februarja. — Streljanje je zopet izbruhnilo v ozemlju severne Hoard ceste krog esme ure danes zjutraj, vendar pa se ni sporočilo o nikakih smrtnih slučajih. Štirje izmed otrok, ki so bili ranjeni večeraj tekom bombnega napada na Waver Street, so umrli tekom noči v bolnici.

Dvajindvajset oseb je bilo ranjenih od te bombe, a trinajst so jih poslali domov potem ko so jih obvezali v bolnici. Skupno število smrtnih slučajev tekom izgrediv od sobote zvečer naprej, znaša šestnajst.

William Waring, hišnik Orange Hall v Clifton St., je bil danes ustreljen v vrat ter nevarno ranjen.

Policija je pričela danes zopet patrulirati po ulicah prizadetih okrajev v oklopih avtomobilih, da prepreči izbruh vseh resnejših nemirov.

Večina prodajalen na North Queen cesti je bila prisiljena zapreti svoja vrata.

London, Anglija, 14. februarja. — Dramatična razkritja Michaela Collinsa glede republikanske zarote, s pomočjo katere se je baže hotelo strmoglaviti provzorično vlado, nenadno in nepojasnjeno prekinjenje vojaškega izpraznenja Irske in nevarna napetost med jugom in severom, — vse to je ustvarilo skrajno senzacionalen položaj na Irskem.

Nikdo tukaj si ne upa napovedati vnaprej novih razvojev na Irskem, a poročila pravijo, da je položaj na ulsterski meji skoro popolnoma sličen vojnemu stanju. V Belfastu in povsod na severu se že resno razpravlja o možnosti izbruha državljanske vojne.

VELIKA DEMONSTRACIJA NA DUNAJU.

Dunaj, Avstrija, 14. februarja. — Dunajske oblasti so odpustile vse ženske iz javnih služb. Na njihovo mesto so stopili poročeni možki, ki so bili dosedaj brez dela.

Ta odlok je povzročil velikansko demonstracijo brezposelnih. Na javnih zborovanjih so odločno zahtevali, naj se odpavi čezurno delo in delo od kosa. Število brezposelnih neprestano narašča.

Sedaj jih je polovica več kot jih je bilo pred dvema meseci.

ARGENTINA KUPILA NOVE LADJE.

Buenos Aires, Argentina, 14. februarja. — Mornariško ministrstvo je nakupilo osemnajst pomorskih ladij od Hugo Stinnesa, znanega nemškega finančnika, za ceno dveh milijonov mark za vsako ladjo. Deset ter ladji obsega po 500 ton in ostale po 185 ton. Te ladje se bo rabilo za obrežno carinsko službo.

Minister je objavil, da so bile ponudbe Stinnesa bolj ugodne kot pa one nekaterih angleških tvrdk.

ROJAKI, NAROČAJTE "SLOVENSKO-AMERIŠKI KOLEDAR"!

Te zabavne knjige imamo že malo v zalogi. V nji so najboljše članki za sodobne razmere. Koledar stane s poštnino vred 40 centov. Vsak, kdor ga je naročil, je bil njim zadovoljen. Na delo, dokler je čas.

Slovenic Publishing Company, 82 Cortlandt St., New York City.

Spštovanjem Frank Sakser State Bank.

ZOPET LINČANJE.

Ellaville, Ga., 14. februarja. — Will Jones, neki črnc, je bil linčan večeraj v bližini tukajšnjega mesta, ker so ga imeli na sumu, da je v nedeljo po noči streljal na dva bela farmerja. Našli so njegovo truplo, preluknjano s strelji.

ROPARSKI NAPAD V POLICIJSKEM GLAVNEM STANU.

Buenos Aires, Argentina, 14. februarja. — Ker so česte in ulice tukajšnjega mesta preveč dobro zastražene, sta si dva roparja izbrala policijski glavni stan za mesto svojih operacij.

Ustavila sta namreč nekega živalno izgledajočega gospoda, mu pokazala detektivske znake ter pojasniti tam, kje je dobil zlato uro in druge vrednostne predmete, katere je imel pri sebi. Da se izogne senzaciji, je mož spremlil oba "detektiva" na policijski glavni stan.

Na policijskem glavnem stanu je nekaj nerabljenih sob in v eno teh sta utaknila moža, mu odvzela vse ter izjavila, da bo kmalu zaslišan. Nato sta izginila.

NEMIRI NA REKI SE BAJE NI SO VRŠILI.

Rim, Italija, 14. februarja. — Predsednik neodvisne reške države, Zanella je izjavil, da so vsa poročila o nemirih na Reki izmišljena. Reška policija se rekrutira iz reškega prebivalstva in med policiisti je tudi dosti Jugoslovancev, ki kontrolirajo jugoslovanske okraje.

Posiljatelj denarja na znanje.

Pri kr. poštne čekovnem uradu v Ljubljani smo izposlovali, da dobimo vbočice za vsako naše nakazilo izplačilno potrdilo s podpisom naslovljenca ali njegovega pooblaščenca.

Sporazumno s tem ne bomo zaprejš več razpošiljali dosedaj običajnih obvestil z označbo dneva, ko je bil odposlan denar iz Ljubljane na zadnjo pošto. Mesto teh obvestil bomo poslali za vsako denarno pošiljatev, ki smo jo prejeli dne 9. decembra 1921 ali kasneje, izplačilno potrdilo s podpisom naslovljenca oziroma njegovega pooblaščenca.

Te vrste potrdila pa prihajajo večkrat le počasi z zadnjih pošt nazaj v urad čekovnega urada v Ljubljani, kjer se zbira in šele nato odpošljejo v Ameriko; radi tega ter drugih možnih zamud nam bo mogoče razposlati potrdila šele v približno devetih tednih od dneva, ko smo izdali prejemno potrdilo oziroma kakorhito ista prejmemo. Denar pa bo neglede nato izplačan enako hitro in pod istimi pogoji kot do sedaj.

Spštovanjem Frank Sakser State Bank.

"GLAS NARODA"

SLOVENIAN DAILY
OWNED AND PUBLISHED BY
FRANK SAKSER, President
LOUIS BENEDIK, Treasurer
Place of Business, of the Corporation and Address of Above Officers:
38 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.
"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvenredno nedeljo in praznikov.
En leto volja na Ameriko 25.000
En leto volja na Evropo 25.000
En leto volja na Azijo 25.000
En leto volja na Avstralijo 25.000
En leto volja na Afriko 25.000
En leto volja na Indijo 25.000
En leto volja na Oceanijo 25.000
En leto volja na Polinezijo 25.000
En leto volja na Melanezijo 25.000
En leto volja na Mikronezijo 25.000
En leto volja na Polinezijo 25.000
En leto volja na Melanezijo 25.000
En leto volja na Mikronezijo 25.000

GLAS NARODA
(Velo of the People)
Daily Every Day Except Sundays and Holidays.
Subscription price \$5.00
Advertisement on Agreement.

GLAS NARODA
38 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York, N. Y.
Telephone: Cortlandt 2876

EVROPSKA HIŠA.

"Londonski Daily Chronicle", o katerem je dobro znano, da je v tesnih političnih stikih z Lloyd George-om, izjavlja, da bi bilo obžalovanja vredno, če bi storile Združene države kaj, kar bi "oviralo novo ureditev evropske hiše".

To je precej jasno znamenje, da se v Londonu precej dobro zavedajo resničnih vzrokov odgodenja ali zavlečenja konference v Genovi.

Iz francoskega zunanjskega urada so pronicale vesti, da bi bilo malo odgodenja zaželjeno in tudi italijanska vlada je baje namignila, da bi ne imela ničesar proti takemu odgodenju, a impulz za to razpoloženje ima očitno svoj izvor v Washingtonu.

To je tem jasnejše razvidno iz načina, kako našta ta list ameriške ugovore proti pospešenju te zadeve.

Govori namreč o velikih stalnih armadah, o pretiranem nacionalističnem duhu, a neuravnanih proračunih različnih evropskih dežel, o ničvrednosti evropskega denarja ter pravi, da bi bil predsednik Harding veliko bolj zadovoljen, če bi se Evropa sama s trdnoročno lotila teh težav, ne da bi čakala na ameriško pomoč.

Organ angleškega ministrskega predsednika smatra to previdno stališče ameriške vlade za povsem naravno in primerno.

Jasno je ugotovljeno, da so Angliji te faze evropskega položaja prav tako malo všeč kot pa Ameriki.

Navajajo pa argument, da bi postala zla še večja in bolj komplicirana, če bi ostala Amerika na strani.

Soglasno s Chronicle-om bi bil najboljši načrt preje pospešiti sestanek konference kot pa zavleči ga in to raditega, ker se neurejeni finančni položaji ne bo izboljšali, dokler se ne bodo narodi Evrope zbrali na konferenci ter se posvetovali, kako bi se dalo izboljšati ta preteči položaji.

Resnično vprašanje pa je, če naj se evropskim državam končno ne pove, da jih ne more Amerika potegniti iz njih zadreg.

Amerika ima brez dvoma bistven interes pri ekonomskem pregrajenju Evrope.

Naši viri pa niso neomejeni. Naša dobro volja ne more zavzeti mesta samo-pomoči v Evropi.

Jasno je, da bi postale stvari še slabše, če bi se v Evropi utrdilo naziranje, da bo postal stric Sam dobri angelj vsakega evropskega naroda in vsake evropske države, ki bi prišla v zadrego. Previdno stališče ameriške vlade glede genovske konference bo brez dvoma uplivalo kot tonika na prizadete evropske države. Spoznalo bodo, da morajo zaslužiti pomoč Združenih držav, če je hočejo biti deležne in to pomoč si lahko zaslužijo s tem, da skušajo najprej z lastnimi silami spraviti svojo hišo v red.

Dopisi

Bridgeville, Pa.
Ko ravno Vam pošiljam naročnino, Vam obenem malo opišem bridgevillske razmere.

Z delom gre bolj slabo. Premogorovi v tej okolici jako slabo obratujejo, tovarne nekoliko boljše. Je. Jelkarna Universal Steel Co. je pričela delati 2. januarja. Bila je zaprta čez eno leto. Sedaj dela in stavi se še nova poslopja.

Tudi druge tovarne se pridno pripravljajo in razširjajo prostore. To pomeni, da se bo že delalo, akoravno sedaj bolj pomalem.

Tukaj je 35 slovenskih družin. Društvo imamo eno, ki spada k SNPI, in dobro napreduje. Mesto je majhno, a je lepo in precej snažno. Podnebje je zdravo. Poleg podpornega društva imamo pa še eno društvo, namreč Realty Building Co., katere se je ustanovila minuloga leta in tudi lepo napreduje, kar se je pokazalo ob novem letu, ko je vsak delničar prejel svoje procenke, namreč po šest odstotkov. To je precej lepo za prvo leto.

James City, Pa.
Iz naše naselbine so dopisi kaj redki. Z delom se ne morem veliko pohvaliti, ker gre slabo, kakor povsod drugod. Zdi se mi, da bomo v kratkem začeli malo boljše delati, da se bomo že vsaj mogli počeno preživeti.

Ne oziraje se na slabe čase, bomo imeli par veselje, ki obetajo biti jako zanimiva. Tudi porok bo nekaj ta predpust, in veliko za rok bi bilo, ko bi bilo kaj deklet iz starega kraja. Mi pečlarji jih nestrpno pričakujemo, kajti pečlarje se vsakdo enkrat navelič.

Pozdravi!
Stefan Vozel,
604 Moore Ave.

Pozdravi!
A. S.

Iz Slovenije.**Občinsko gerentstvo v Črncih.**

Namesto Alojzija Šnurerja, ki je razrešen občinskih gerentskih poslov v Gornjih Črncih, je imenovan za gerenta občine Mihael Jauk, posestnik v Gornjih Črncih.

Zadružna elektrarna v Britofu.

Ustanovila se je zadruža s sedežem v Britofu pri Kranju, ki zgradi in vzdržuje skupno elektrarno, da oddaja članom električni tok za razsvetljavo in gonilno silo ter prireja naprave, ki so v zvezi z elektrarno.

Napadali na učitelja Gabrščeka v Makolah pred sodiščem.

Svoječasno se je poročalo o napadu makolskih klerikalnih fantov na učitelja Ivana Gabrščeka, ki je v skrajnem silobranu ustrelil fanta Skrbinska. Gabršček je o dogodku napravil takoj ovadbo in te dni sta bila pred mariborskim sodiščem napadalec Anton Mlakar in Josip Trantura obsojena vsak na 10 mesecev težke ječe. Preiskava proti učitelju Gabrščeku je bila ustavljena, ker je ravnal le v skrajnem silobranu. Dobil je nazaj tudi svoj samokres, ker je imel za časa napada pri sebi orožni list.

Samomorilni poiskus.

50letni posestnik Matija Erman iz Zgornje Lipnice pri Radovljici si je v samomorilnem namenu prejel z britvijo vrat in žile za pestjo. Na zdravniško odredbo so smrtno nevarno ranjenega Ermana prepeljali v ljublj. bolnico.

Smrtna nesreča.

Iz Ljutomer se poroča, da se je peljal posestnik Kardinar iz Gornje Krapje v svoj vinograd v Slanjanu. Ko se je vračal na samih domov, so se sani v diru po gozdu prevrnilo, on pa je zadel z glavo ob bližnje drevo s tako silo, da si je razbil lobanjo. Pomoščene je čez par minut umrl.

Vtiboapljeno luksuzno blago.

Na carinarnici v Gornji Radgoni so te dni predajali luksuzno blago, vredno 85.000 kron, ki so ga zaplenili vozniku turniškega graščaka pri Ptuj. Blago je bilo na se nepojasnjen način vtihotapljen čez mejo pri Radineh.

Zavraten umor zdravnik.

Neki ruski častnik je v Strišu pri Ptuj zavratno napadel tamkajšnjega taboriščnega zdravnika dr. Scheuchenbuerja in ga udaril s kosom vodovodne cevi tako močno po glavi, da je kmalu umrl. Morilec so takoj aretirali in izročili sodišču v Ptuj. Vzrok njegovega dejanja še ni znan.

Zagoneten roparski umor.

Na Biški gori ob italijanski meji (katastral. občina Lož) so našli ruski granicari popolnoma nago moško truplo, katerega identiteta se še ni ugotovila. Ubit je bil s topnim orodjem. Najbrže gre za kak tihotapski zločin.

Izvez preko Podgorice namesto Rakeke.

Ker italijanska vlada ne dopušča uvoza naše živine (goved, ovce in svinje) po železnici, temveč po morju, je onaše ministrstvo za kmetijstvo in vode sklenilo, da se prekoakeka določeni kontingent 1500 ovnov in 500 ovce izvozi preko carinarnice v Podgorici.

Družba za izkoriščanje mineralnih izvirkov v Sloveniji.

V Beogradu se snuje delniška družba za izkoriščanje mineralnih izvirkov in osnivanje sanatorijev v Gornjem Gaberniku pri Rogateh. Delniška glavnica bo znašala 3 milijone dinarjev v delnicah po 1000 dinarjev. Pri podjetju bodo vdeleženi Srbi in Slovenci.

V znamenju alkohola.

V Mariboru je med razburjenih vinovih duhov zašel 56letni dninar Luka Potisk. Sprl se je s svojimi bratci in dobil pri tem tako močan udarec s steklenico po glavi, da je moral iskati pomoči na rešilni postaji.

Podobno smolo je imel tudi 20letni monter Henrik Strauer, ki je dobil v prepiru več ran na vratu.

25letni gledališki dekorator Friderik Vapšek je tako nesrečno padel po stopnicah, da si je izpahnil nogo.

28letno zasebnico Rozo Maher na neki zabavi v Spodnjem Radvanju napadel srčni krč.

53letni usnarj Frane Bajc je popival v neki gostilni v Melju. Pri sosednji mizi je bila družba vojakov, ki jo je po nepotrebnem in brez povoda pričel izživati. Posledica: dobil je z vojaškim nožem večvbdoljajev po glavi.

Ustanovitev moderne sirotišnice v Mariboru.

Okrajni glavar dr. Lajnsič je pričel akcijo za ustanovitev moderne sirotišnice v Mariboru.

Imenovanje v šolski službi.

Bivša učiteljica v Pazinu Marija Opašič-Vršček je imenovana za učiteljico srbohrvaščine na osnovnih šolah v Studeneh in Krčevini pri Mariboru.

Velika defraudacija.

Pred kratkim je bil v Ljutomeru aretiran tamkajšnji hranilniški uradnik Milan Čeh, ki je po neveril 296.000 kron. Sedaj je bila na zahtevo državnega pravdnika aretirana tudi njegova žena, ker je osumljena sokrivde.

Vlomi in tatvice.

Neznani tatovi so vlomili v trgovino usnarja Potočnika v Skofji Loki ter mu odnesli za 70.000 kron finega boksa. Orožniki pridno zasledujejo svedrovec, vendar pa se jim še ni posrečilo, da bi jih zsledili.

Jakubu Tršanu v Hrašah so odnesli tatovi iz njegove hiše za 15 tisoč 400 kron blaga in dragocenosti.

Vlom je bil izvršen v shrambo gostilničarja Alojzija Goranca pri Sv. Duhu pri Kiskem. Tat je vломil skozi okno in odnesel s seboj kovček, v katerem je bilo 8 kilogramov srebrnega denarja, 1 cekin po 20 in 5 cekinov po 10 kron, par uhanoz v modrim kamnom, vrednih 5000 kron, ter nekoliko perila. Za drznim tatom ni doslej nobenega sledu.

Razmejitvena komisija ne deluje.

Šef sekcije razmejitvene komisije na Srezniku poročnik Karel Bratuz je odpočeljen v Ljubljano. Na Srezniku je sedaj del meje nedoločen. Komisija se povrne baje zopet spomladi, da dokonča svoje delo, ako je ne bodo Italijani spet zavlekli. Od gotove interesi-rane strani se pritiska, naj bi se pomaknila meja na do sedaj še definitivno nedoločeno krajno znano v slovensko ozemlje. Upamo pa, da se to ne zgodi.

Električna razsvetljava v mariborski okolici.

Mariborskim izletnikom dobro znana vas Ljubuški dobi v kratkem električno razsvetljavo. Tozadevna akcija je že v polnem tiru.

Tolmač za italijanski jezik.

Višje deželno sodišče v Ljubljani je imenovalo dr. Konrada Janežiča, odvetnika v Kamniku, za tolmača italijanskega jezika pri okrajnem sodišču v Kamniku.

Knjigovodstveni tečaj.

Iz Novega mesta poročajo: Na iniciativo tukajšnjega pomočniškega oddelka obrtnega društva priredi urad za pospeševanje obrti v Ljubljani v Novem mestu tečaj za knjigovodstvo. Predaval bo g. Struna, učitelj na tukajšnji trgovski šoli. Redni obiskovalci bodo na koncu tečaja dobili spričevala. Obisk je dovoljen vsakemu. Pri prijavitvi je plačati 50 kron za potrebni papir, tiskovine in za kurjavo. Drugih stroškov obiskovalci ne bodo imeli, ker učitelja honorira urad sam. S poukom se je pričelo 15. jan. vsak drugi dan ob večernih urah.

Zopet se poroča o volkovih.

Pred kratkim se je poročalo, da so se v gozdovih graščine Sreznik zopet pojavili volkovi ter da je logar Koren ustrelil 30 kg težko volkuljo. V ostalem je bilo tozadevno poročilo nekega ljubljanskega lista pretirano. Volk, ki ni bil takrat nič ranjen, našel si je zopet družico, katero mu je logar Allmayer dne 30. decembra ustrelil in je približno enaka prvi.

Izbirčen tat.

Neznani umozvič je vlomil v stanovanje Ane Schafhalter na Korški cesti v Mariboru. Odprl je siloma omaro in brskal po predalih, kjer pa ni našel drugega, kakor nekaj raztrganega perila. Za to je vrata zopet zaprl in izginil, da bi se ga kaj prijelo.

Peter Zgaga

Uredniki so rešili skrivnost umora Taylorja.

Nekateri naslovi v listih glede te zadeve:

— Taylorja je ustrelil ropar.

— Ljubosumen tekmeec je umoril Taylorja.

— Taylor je bil ustreljen, ko je šelitil Normand.

— Policija pravi, da je bil brez dvoma morilec možkega spola.

— Policija je prepričana, da ga je umorila ženska.

— Morilec Taylorja najet od ženske.

— Odlični muvi-magnet je oddal strel.

— Mož, skrit v predalu pisalne mize, je oddal usodni strel.

— Oblasti soglašajo v tem, da je oddala strel igralka.

— Iščajo prodajalca perila kot morileca Taylorja.

Influencia divja tudi v kaznilnici v Sing Singu. Bolnikom dajejo žganje.

Včeraj so pripeljali v Sing Sing petintrideset novih kandidatov.

In danes, ko je stvar glede žganja objavljena, jih utegne biti še več.

Na neki privatni dražbi v Ljubljani je bilo plačanih trideset tisoč kron za kratek Cankarjev rokopol.

Cankar je že pred tremi leti umrl.

Za časa svojega življenja se je moral precej izletati, predno je dobil trideset kron za svoj rokopol.

Kadar je nezaposlenost največja, pošlje previdno nebo sneg nad New York.

V nekem slovenskem kraju, kjer je imel fajmošter poglavitno besedo, je praznovala babica petindvajsetletnico svojega delovanja.

Ob tej priliki so ji priredile Marijine device banket, in pevski zbor ji je zapel par lepih pesmi.

Babica je bila vsa navdušena in je poslala v list naslednjo zahvalo:

"Ob priliki petindvajsetletnice svojega delovanja kot babice se prisrčno zahvaljujem cerkvenim pevce in Marijinim devicam, da je moja stvar tako dobro uspešala..."

Danes lahko citate na prvi strani našega lista o velikanski živildarji v Čikagu.

Gulili so jih po starem receptu in gestu, ki še vedno vleče. To geslo se glasi: Mi damo veliko za majhen denar!

Sreča, da niti guleži, niti oguljeni niso bili Slovenci.

Trošt je namreč v Clevelandu.

Kakerhitro misli knjigovodja, da gospodar ne more biti brez njega, je skrajni čas za gospodarja, da mu pokaže vrata.

Ženska je takrat stara, ko sama pravi, da je.

Jugoslovanska krona bo takrat šla gori, ko bo dolar padel.

Kratke kikele so najboljše za ženske — pravi ravnateljica neke višje dekliske šole.

Rad verjamem. V tem času splošnega vrenja si vsakdo rad nekaj dela prihrani: možki in ženska.

Jugoslovanska

Ustanovljena 1. 1898

Katol. Jednota

Inkorporirana 1. 1900

GLAVNI URAD v ELY, MINN.

Glavni odborniki:
Predsednik: RUDOLF PERDAN, 933 E. 185th St., Cleveland, O.
Podpredsednik: LOUIS BALANT, Box 100, Pearl Ave., L. L. L. Ave., O.
Tajnik: JOSEPH PISHIER, Ely, Minn.
Blagajnik: GEO. L. BROZICH, Ely, Minn.
Blagajnik neplačanih smrti: JOHN MOVERN, 524 E. 2nd Ave., W. Duluth, Minn.

Vrhovni skrbnik:
Dr. JOS. V. GRAHEK, 843 E. Ohio Street, N. S., Pittsburgh, Pa.

Nadzorni odbor:
MOHOR MLADIČ, 2003 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.
FRANK SKRABEC, 4822 Washington Street, Denver, Colo.

Poročni odbor:
LEONARD SLABODNIK, Box 480, Ely, Minn.
GREGOR J. FORENTA, Box 170, Black Diamond, Wash.
FRANK ZORICH, 6217 St. Clair Ave., Cleveland, O.

Zdravnični odbor:
VALENTIN PIRC, 519 Meadow Ave., Rockdale, Joliet, Ill.
PAULINE ERMENC, 539 — 3rd Street, La Salle, Ill.
JOSIP STERLE, 404 E. Mesa Avenue, Pueblo, Colo.
ANTON CELARČ, 706 Market Street, Waukegan, Ill.

Jednotno uradno glasilo: "Glas Naroda".

Vse stvari tiskajo se uradni zadevi kakor tudi denarne pošiljke naj se pošiljajo na glavne tajnike. Vse pritožbe naj se pošiljajo na predsednika poročnega odbora. Prošnje za sprejem novih članov in bolniška spričevala naj se pošiljajo na vrhovnega zdravnika.

Jugoslovanska Katoliška Jednota se priporoča vsem Jugoslovancem za obilen pristop. Kdor želi postati član te organizacije, naj se zgleda tajnika bližnjega društva J. S. K. J. Za ustanovitev novih društev se pa obrnite na gl. tajnika. Novo društvo se lahko ustanovi z 8 člani ali članicami.

Jugoslavija irredenta.**Italijanska "Narodna zveza".**

Laške nacionalistične stranke Trstu so ustanovile takomimeno "Narodno zvezo". Za slovenski živelj v Primorju ni to nikak novost. Italijanska "Narodna zveza" je nastopila s krvavimi redstvi že povodom državnih volitev. Razlika med sedanjo in tedajjo "zvezo" je le v tem, da je tedaj imenovala "Narodni dok". Treba pa je naglasiti še no razliko: doim so se bili lani ridružili "bloku" tudi pristasi taljanske ljudske stranke, jih v edanji "zvezi" ni. Drugače je se kakor lani. Na čelu "zveze" so kakor lani fašisti. Trzasko do neče stranke so se dale torej zopet ukleniti pred fašistovski voz, i ga bodo v imenu fašizma pogubile v volilno borbo. Fašisti so se proglasili za politično stranko n so si napravili tudi svoj posebi fašistovski program. Kakor laškim nacionalistom, tako je prišla tudi drugim, nacionalistom nasprotnim strankam misel, da bi brazoval nekega mitizevo. V a namen so povabili republikan- i socialiste in komuniste k skupnem posvetovanju o tej stvari. Oboji pa so povabili odklonili ter odo nastopili samostojno. Pri državnih volitvah je dobil italijanski "blok" 15.119 glasov, doim so jih dobile vse druge tezaške stranke skupaj 1782. Slika prihodnjih občinskih volitev v Trstu po potekatem približno ista kot pri zadnjih občinskih volitvah.

Stotnik Koepenik umrl.

Na Luksemburškem je preživel svoja zadnja leta nekaj tak sloveč stotnik Koepenik, čevljar Voigt. Stotniško uniformo je bil nataknil na svoje suho telo čevljar Voigt, malovreden človek ki je bil opetovano v zaporu, ustavl je predezo pivo patruljo, ki jo je srečal, zasedel z njo občinski dem v Koepeniku in izropal občinsko blagajno. Izginil je bil in šele po dolgem času so ga iztaknile oblasti. Vse svet se je smejal takrat Nemčiji in njenemu militarizmu. 15 let je tega. Sedaj, ko je umrl, se zopet beleži njegovo ime po časopisu in pišejo se komentariji k žensalnemu činu čevljarja Voigta. "Neue Fr. Presse" pravi, da je Koepineck predstavljav pravzaprav resnega svarileca za Nemčijo, na katerega pa se ni polagala potrebna pozornost. Ta čevljar, poznavalec ljudi in trpkii filozof, je izborno predil mentaliteto Viljemove Nemčije in pogodil respekt pred nemško uniformo ter brezmejno udanost vojaški sili. Konec konca bi morda niti ne bilo prišlo do svetovne vojne, ako bi bili zgoraj in spodaj pravočasno uvideli, da Koepenik s prave perspektive ni bil nikak humoristična figura, med reškim prebivalstvom v času

Italijanski poslanik na Reki.

Na Reko je dospel novoimeno-vani italijanski poslanik pri vlad samostojne reške države, polno-močni minister Castelli. Novi po-slanik je bil lansko leto član spe-cijalne italijanske misije na Reki ter so mu reške razmere dobro znane. Glasilo predsednika Zanel-je "Voce di Popolo" pozdravlja novega poslanika jako simpatično in pravi, da je Castelli ostavil med reškim prebivalstvom v času

Novi vrste svilnate ZASTAVE

Regalije, pečate, trakove, itd. za društva.

IVAN PAJK

24 Main Street

Conemaugh, Pa.

Zrno do zrna - pogača,**Kamen do kamna - palača!**

Vložite Vaš denar v sigurno banko in zavarujte se s tem pravočasno za Vašo starost.

Na vloge pri nas plačujemo do daljnega 4% na "special interest account", (posebni obrestni račun). Vloge so zavarovane z najboljšimi bondi. Državno nadzorstvo!

82 Cortlandt Street,
New York, N. Y.

FRANK SAKSER STATE BANK
glavno zastopstvo Jadranske Banke

Velikanska vabljuvost draguljev.

Poroča Charles Kingston.

Dragoceni kameni in dragulji v splošnem se izvajali že od nekdaj usodepolni upliv tako na možke kot na ženske, da več kot enkrat se je že reklo, da podležejo ljudje, ki pridejo v stik s takim dragocenostmi, njih usodepolnemu uplivu. Na Istoku je rodovnik vsakega dragocenega kamena samopostojen, njih usodepolnemu uplivu. Na Istoku je rodovnik vsakega dragocenega kamena samopostojen, njih usodepolnemu uplivu.

Najnovejši slučaj tega je Antoineta Boner, rumunska deklica, katero je njen oče naučil, kako razlikovati barvo različnih vrst demantov, in ki je, v starosti dvajsetih let postala priznana izvedenka v New Yorku, ki si je pridobila zaupanje do tolike mere, da si ji dovolili vzeti s seboj demante in druge dragocene kamene v vrednosti več tisoč dolarjev, ne da bi se ti trgovci brigali za to, kako se jih bo iznebila. Znašla jih je namreč prodati odličnim newyorškim damam tako ugodno, da so ji trgovec vse zaplali.

Več kot enkrat se je skozi par tednov prikazovala v javnosti z demanti, ki so bili last trgovcev, v katerih službi se je nahajala, a vera v njeno poštenost je bila tako velika, da se niso pomišljali niti za trenutek ter ji izročili vse demante, katere je hotela prodati.

Njena poštenost je bila neoporečna in vsakdo jo je spoštoval, a končno je prišel dan, ko se je izpremenila v taticev ter izginila z dragulji, ki so predstavljali vrednost petdeset tisoč angleških funtov. Po dolgi gonji je bila končno aretirana v Parizu, maja meseca leta 1914 in takozvano ekstradiციjsko postopanje je trajalo do pričetka svetovne vojne, ki je zavlekla sodnijsko postopanje proti njej in njenemu družabniku, ki se je mudil v New Yorku. Dokaze, katere se je predložilo, pa se je smatralo preveč pomankljivim in vsled tega je bila dvojica oproščena. Obtožena ženska je izjavila, da ni ukradla demantov, temveč šla z njimi v Evropo v namenu, da najde kuppe za nje. Popolnoma nemogoče je bilo nasprotovati njenim trditvam ter jih pobiti in vsled tega je bila tudi oproščena.

Ta slučaj bi moral predstavljati svarilo, a usodepolni upliv je obstajal še naprej. Kakorhitro je človek tat demantov, ostane vedno tat v tej stroki. Antoineta je bila že zaznamovana ženska, a kljub temu se ji je posrečilo dobiti v pričetku leta 1920 pet in sedemdeset neobrušenih demantov od različnih prodajalcev v New Yorku. Komaj se jih je iznebila, ko so že prevarani agenti poslali policijo na njeno sled, a lepa Rumunka je bila pripravljena to eventualnost in ko so jo skušali aretirati v njenem lepo opremljenem uradu, je zavzela dozo strupa ter padla mrtva pred roge njenih zasledovalcev.

Dosti je bilo žensk, ki so se specializirale s trgovino demantov in draguljev v splošnem. Komaj poteče desetletje v zadnjem stoletju ne da bi se pojavile ženske, kojih glavni zločin je ljubezen do draguljev in demantov v posebnem. Emilija Lawrence in Lujiza Miles sta bili dve najbolj uspešni v tej stroki, a obc sta prišli do prepričanja, da se zločin končno vendar ne izplača. Emilija je bila visokorazseda, lepa ženska, odličnih manir, ki so dovedle trgovce do prepričanja, da imajo opravka z žensko, ki pripada najboljim stanovom. Zanašala se je absolutno na svojo zmožnost "blufanja" in ob več kot eni priliki se je njeno mnenje dejansko obneslo. V enem slučaju je napotila nekega pariškega draguljarja, da ji je izročil dragocene kamene v vrednosti \$50,000 na kredit in te kamene je dobila pod pretvezo, da stanuje v hiši angleškega poslanika v Parizu. Do po-

viša učinek te iluzije, se je peljala iz prodajalne direktno v poslaništvo, kajti ona je dobro vedela, da bo postal trgovec nervozen ter poslal za njo kakega svojega uslužbenca. Ko je dospela na poslaništvo, se je kake pol ure razgovarjala s tretjim tajnikom. Sličnih metod se je poslužila tudi v Londonu, kjer je oslepila več draguljarjev v West End okraju. Končno so jo prijeli in obsojena je bila na dolgo zaporno kazen. Lastniki demantov in drugih dragocenih kamenov seveda niso nikdar dobili nazaj svojih stvari. Tradicija izjavlja nadalje, da je skrila večino ukradenih demantov v ječi in da se ji je pozneje posrečilo spraviti jih v druge roke.

Lujiza Miles je bila večja umetnica v svoji stroki kot pa Emilija Lawrence. Bila je igralka prvega reda ter znala izpremeniti svojo zunanost z izurjenostjo gledališkega igralca. Vse svoje pojme o dostojnem in primernem obnašanju je dobila v času, ko je služila kot hišinja v neki odlični londonski hiši, odkoder je odšla, da nastopi ulogo odlične dame. Nekega ponedeljka jutraj se je pripeljala pred prodajalno nekega draguljarja na Bond Street v Londonu, kjer je izjavila, da je Miss Constance Brown, nečakinja Lady Campbell. To, kar je zahtevala, je bilo v resnici ponižno. Itekla je, naj pošljejo par demantovih nakitov na dom njene "tete", da bo lahko slednja izbrala dar, katerega ej nameravala baje pokloniti hčerki neke njene prijateljice.

Lady Campbell ob plačala v gotovini, — je pripomnila navidezno brezskrbno. Lujiza se je odpeljala nazaj na svoje stanovanje, katero je vzela v najem za tri mesece in kakorhitro se je nahajala v svojem lastnem stanovanju, je postala naenkrat "Lady Campbell".

Ko je prišel uslužbenec draguljarja, se ga je informiralo, da je "Lady" belna in da ga ne more sprejeti. Kljub temu pa žel pregledati predložene nakite ter izbrati en nakit po svojem lastnem okusu. Uslužbenec draguljarja je temu živahno nasprotoval, a tedaj se je pojavila zopet "Miss Constance Brown" ter ga dovedla do tega, da ji je izročil dragulje, katere je baje hotela pokazati svoji "teti".

Uslužbenec je čakal in čakal in eno uro pozneje je pritisnil na kljuko ter videl, da so ga zaprli v sobo. Pohitel je proti oknu ter ga skušal odpreti, a okno je bilo zabito in razbiti je moral steklo, predno je lahko poklical na pomoč policista, ki je vdril v sobo ter ga oprostil. Šele tedaj je mladi doživel, da je bila hiša izpraznjena pet minut potem, ko je izročil očarljivi "Miss Brown" demante v vrednosti štirih tisoč funtov.

Lepa tatnica pa ni bila dosti prebrisana, da bi pokrila svoje sledove. Zasledili so jo na nekem vlakcu in bila je obsojena na deset let težke ječe.

Glede velike drznosti bi bilo težko prekositi poskus neke Amerikanke leta 1902, da ukrade vratni nakit iz biserov tekom neke dražbe. Obdana od izvedencev je služala spraviti na mesto pristnega nakita ponarejen nakit, ki je bil vreden par tisoč angleških funtov, a ponarejeni nakit so na mestu spoznali ter aretirali dotično žensko. Zaporna kazen treh let je ni prepričala, da se zločin kot poklic ne izplača, kajti kakorhitro je bila izpuščena iz ječe, ko sta ona in neki lopov, po imenu Williams zvalila nekega zlatarja v neko stanovanje na Strand, ga zvezala, kloroformirala ter izginila z dragulji v vrednosti osemnajst sto funtov. Zasačenje teh dveh je predstavljalo izvrstno delo Scotland Yarda v Londonu. Tatnica je dobila deset let ječe, njen družabnik pa petnajst.

Kljub temu pa ne more biti niti najmanjšega dvoma, da je tat draguljev oni zločinec, ki ima

Služabnik umorjenega Taylorja.

Sprva se je mislilo, da je umoril kinematografskega ravnatelja njegov služabnik Edward F. Sanders. Aretirali so ga, toda pred sodiščem se mu je posrečilo dokazati svojo nedolžnost.

Se največ prilike za uspeh. Tatovi, ponarejevalci, izkoriščevalci zaupljivosti lahkovernih ljudi in vsi drugi ustvarijo tekom svojih operacij preveč sledov, ki omogočijo zasledovanje. Pri specialisti za dragulje pa je stvar drugačna in v nadaljnjem ga podpira dejstvo, da bo med vsemi tatovi dobil še največ za svoj plen. Nadalje je najti tudi številne bogate ljudi v tej stroki, ki se omejuje na nakup draguljev dvomljivo izvora in vsled tega je tat tudi znan, da bo njegov denar varen v tem trenutku je v Angliji in tudi na kontinentu zaposlenih pol duzeta gang, ki so tekom zadnjih sedmih let odnesle za najmanj četrtilijona dolarjev vrednosti draguljev, ne da bi se jih zasledilo niti v enem slučaju.

Malopred njegovo tragično smrtjo, — kajti ubila ga je bomba, vržena z nekega Zeppelina leta 1916, — sem imel pogovor z inšpektorjem Ward glede tatvin draguljev. On je lahko govoril iz avtoriteto, kajti rešil je največjo skrivnost stoletja, tikajočo se biserov, — namreč tatvino biserov, ki so predstavljali vrednost sto tisoč funtov, leta 1913. Nakit, skrbno spravljen v posebnih škatljah in močno zapečaten, je bil poslan z registrirano pošto iz Pariza nekemu Mr. Mayer, Hatton Garden v Londonu in storilo se je vse potrebno, da se zagotovi varen prihod pošiljave v roke sprejemnika. Ko pa so v Londonu odprli škatljo, niso našli v njej ničesar drugega kot par koščkov francoskega sladkorja ter del nekega francoskega lista. Ko je bil Ward poklican na pomoč, so obstajali edini sledovi v sladkorju in kosih papirja in problem, katerega se je moral lotiti, je spadal bolj v kraljestvo domisljije kot pa v ono dejstvo. Sherlock Holmes bi rešil to skrivnost s tem, da bi iz koščkov sladkorja sklepal, da je imel tat dolge lase in da se je oženil z udovo nekega plumberja. Mož iz Scotland Yarda pa je delal na bolj praktičen način. Očitno je bilo, — tako mi je povedal, — da so nakit ukradli izvedenci in za njega je bila kaj lahka stvar dobiti ime takih izvedencev, ki so bila znana policiji. Seznani teh je polagoma skrčil s tem, da je izločil vse one, ki so bili v ječi ali ki niso bili v Parizu ob času ropu. S pomočjo teh sredstev je Ward končno našel rešitev zagotetke, čeprav je ostalo še dosti dela potem, ko se je definitivno odločil glede identitete tatov.

Treba je priznati, da je imel inšpektor Ward pred seboj zelo težko nalogo, posebno ker je sklenil, da hoče dobiti nazaj tako nakit kot prijeli lopove. Vsled tega je dovolil osumljenim, ostati na prostih nogah še več dni potem, ko je imel v rokah zadostne dokaze, da bi dosegel njih obsodbo in čeprav se je izpostavil riziku, ko je storil to, se je vendar izkazalo, da ima popolnoma prav. Tatvina je bila seveda izvršena v Parizu, kjer se je enemu iz četvorice tatov posrečilo nadomestiti v pariškem poštnem uradu vrednostno pošiljatev z enako izgledajočim paketom. Avtomobil je nato odpeljal njega in enega izmed zavzelnikov v neko francosko pristanišče, odkoder sta oba odpotovala v London, kjer sta sestala s človekom, ki je iztuhel ter financiral celo podjetje. V eni noči je ta trojica večerjala v neki restavraciji v West End okraju, kjer se jim je pridružil četrti partner v podjetju in pri tej večerji je bilo sklenjeno, da se bodo razpršili ter se le redko-kdaj videli.

Ob enem času jih inšpektor Ward še ni prišel zasledovati, a v tekcu osmi in štirideset ur so bili ti možje znani na Scotland Yardu in opazovalo se jih je noč in dan. Tatovi so hitro spoznali, da je slavniti detektiv za njih petami in voditelj je hitro izročil ukradeni nakit nekemu prijatelju, na katerega ni še padel sam po sebi. Med tem časom pa so tatovi sami skali lupta za nakit, katerega se je ob neki priliki pokazalo v neki čajnici v Holborn ter ga ponudilo napredaj nekemu gospodu v starosti petdesetih let, ki je rekel, da zastopa neko dobroznano rotterdamsko draguljarsko trgovko. "Kupe" je bil v resnici neki francoski detektiv, ki je nastopil soglasno z navodili Warda, a aretacija posestnika nakita bi lahko imela za posledico beg ostalih lopovov in vsled tega je lahko lopov mirno odšel iz dotične čajnice. Par dni pozneje je prišel inšpektor Ward do zaključka, da je čas nastopiti. Našel je, da namerava voditelj zange odpotovali v Ameriko in detektiv, s svojimi pomočniki, je padel po četvorici ob vchodu v neko postajo podzemne železnice. Ward ni bil prav nič presenečen, ko ni našel biserov v posesti teh štirih lopovov ter ni zagotovil, da je popolnoma miren, ker je vedel, da ne more nakit iz Anglije. Osumljeni so bili varno pod ključem in javnost je že domnevala, da je slučaj praktično zaključen, a prišlo je nadaljno dejanje drame in sicer celo senzacionalno. Nekega jutra je pobral neki uglaševalac klavirje, na poti na delo, nakit iz biserov, o katerem je domneval, da obstaja iz ponarejenih in vsled tega ničvrednih biserov. Kljub temu pa je imel toliko zdravega razuma, da je izročil najdeno stvar uradniku na najbližji policijski postaji in ta je identifikiral nakit kot pogrešan nakit, vreden sto tisoč funtov. Dva bisera sta manjkala, a tudi ta dva sta prišla kmalu

na svetlo in nakit je prišel v roke pravega lastnika. Tatove pa so poslali v ječo.

Največja med vsemi tatvinami in ropi draguljev pa je bila ona Tom Shaw-a v decembru leta 1863. Ta tatvina se je tikala zbirke vojvode Brunswicka. Z ozirom na hladnost, iznajdljivost in drznost je ta čin brez primere in ena najbolj zanimivih stvari pri tem je bila presenetljiva potrpežljivost tatu. Vojvoda je bil starejši človek, raznzdanega življenja, ki je bil preganjan iz svoje dežele ter se nastanil s svojimi zakladi v neki stari hiši v Parizu. Skozi več let je bil znan kot nabiralec demantov in drugih dragocenih kamenov in od trenutka naprej, ko je dospel v francosko glavno mesto, je odredil vse potrebno, da zadržal od sebe lopove, o katerih je vedel, da le čakajo na ugodno priliko, ko ga bodo mogli oropati. Te lopove je v njih nakani še posebno bodrilo domnevanje, da je rekord starega vojvode tako strašen, da si ne bo upal priti na sodišče ter dvigniti obtožbo. Znano je bilo tudi, da je bilo nekaj draguljev, nahajajočih se v posesti vojvode, pridobljenih s pomočjo zelo dvomljivih metod in vspricho tega ni bilo prav nič presenetljivo, če so ga profesionalni tatovi smatrali za svojega brata, čeprav je bil le amater.

Od pričetka se je vršil molčec in tajen boj med vojvodo ter vlomilci in tatovi, ki so bili na prostih nogah v Angliji in na kontinentu in vojvoda je temu primerno uredil svojo obrambo. V drugem nadstropju hiše je imel svoje privatno stanovanje, obstoječe iz treh sob. Te sobe so tvorile njegovo privatno trdnjavo. Prva in zunanja soba je bila knjižnica in študijska soba. Druga in srednja je bila njegova spalnica in tretja, to je notranja, je vsebovala veliko blagajno, v kateri je imel svoje dragocene kamene, na soba je vodila v drugo, ki ni mogloče je bilo priti v drugo, ne da bi šel človek skozi dve dve. Vsa vrata so bila posebno zgrajena, da se upirajo tatovom in vsaka so imela po tri ključavnice, dočim so bila vrata sobe, v kateri je bila blagajna, železna ter se nahajala direktno za posteljo vojvode, zakrita za zastorom. Ta blagajna je bila ponos starega škopuba, — kajti bila je masivna ter posebno, po naročilu izdelana, — in on je bil edini človek v hiši, ki je poznal mehanizem te blagajne, ki je bil napravljen tako, da so pričeli zvoncei ter pokati skriti revolverji kot strojna puške, če bi kdo skušal odpreti blagajno s silo. Ker je preživel vojvoda celi dan v študijski sobi ter seveda vedno spal v postelji, ki je bila naslonjena na železna vrata, vođeča v sobo z blagajno, bi človek domneval, da ne bo nervozen. On pa ni bil zadovoljen s tem ter najel še štiri posebne detektive, ki so se izmenjavali v parih ter patrolirali na hodniku pred privatnim stanovanjem škopuskega in bizarnega vojvode.

V celi Evropi ni bilo niti enega izvedencev med tatvinsko družbo, ki bi ne vedel za to trdnjavo vojvode, a kljub temu ni nikdo opustil upanja, da je nekoč dejanski zayzame. Dejstvo, da bi se lahko človek v teku par minut, ko bi bil sam pri blagajni oblozil z demanti in drugimi dragocenimi stvarmi v vrednosti sedemsto tisoč angleških funtov, je zadostoval, da so ignorirali nevarnost za življenje in prostost in prav posebno ena tolpa, kateri je načeloval Tom Shaw iz Newcastle, se je sestala v Manchesteru, da razpravljajo o potih in sredstvih, kako bi bilo mogoče polastiti se draguljev vojvode. Shaw je bil visok, bledolicev in dobro izgledajoč človek, star krog trideset let, mirnega obnašanja in spoštljivega vedenja, — tipičen družinski služabnik, — in to ob enem je bil navdahnulo idejo, da se na lastno pest polasti dragocenosti vojvode. Treba je bilo za to katala in njegovi skrivel, štirje po številu so zbrali skupaj petsto funtov. Shaw, oborožen s ponarejenimi referencami, ki so no-

Dolžnost bratov Slovencev.

Ako hočemo točno označiti sedanjí naš politični položaj, moremo svobodno reči, da ga obvladuje boj med Srbi in Hrvati. Nova ustava, izglasovana z največjim trdom, splošnega stanja ni uredila nupak ga še bolj znečila. Pričakovalo se je, da bo ta ustava vprašanje medsebojnega razmerja naših treh bratskih narodov končno veljavno spravila z dnevnega reda in da bo vse tako urejeno, da bo državni stroj funkcioniral urejeno in pravilno. Toda žal — strojnik se je prevaril v računu Hrvati in Srbi so danes naravnost v latentnem sporu, ki preti zavzeti najhiti obseg in to naše notranje vprašanje postriti v mednarodni problem.

Nočemo se spuščati v to, kdo je glavni podpihovalec tega spora in kdo je kriv — Srbi ali Hrvati? Nesporno je preje med Hrvati veljal kot separatist in nespravljal: nasprotnik naše nove države samo Radič, a sedaj so se mu pridružile tudi druge čisto hrvatske politične stranke, ki so do nedavnosti abije za sporazumno delo, za tako državo, kakor je danes ter so sodelovale celo v vladi. Ta pojav mora vzbuditi skrb pri vsakem prijatelju naše skupne države in ga nagniti, da išče načina, kako bi se to dalo popraviti.

Toda da bomo mogli najti način za popravilo, moramo preje najti vzroke zlu.

Tega spora med Srbi in Hrvati je v prvi vrsti kriva neizprosnost in neizprevidnost dosedanjih vlad v kraljevini. Naši politiki so bili navajeni na majhno in enostavno državo ter jim zato nedostajajo osnovnega smisla za probleme, ki jih prinaša seboj složena država z različnimi verskimi, gospodarskimi in plemenskimi razmerami. Vsled tega tudi oni niso bili v stanju, da bi razumeli vse tisto, kar je nastalo tekom vekov po zgodovinskem razvoju.

Zato vsa naša notranja medsebojna vprašanja — hamesto da bi se bila po zedinjenju v skupno državo za vedno likvidirala — stopajo šele sedaj na dnevni red in dobivajo značaj državnopravnih problemov mednarodnega značaja. Dosedanje naše vlade niso bile sposobne, da jih rešijo, ker so naimno mislile, da je dovolj, ako izsi-
ljo ustavo, pa se bodo vprašanja potem sama ob sebi rešila.

Tako je dejstvo, da poklicani čimtelji niso poznali danih razmer, dovedlo do sedanje postrčnosti med Srbi in Hrvati, ki more postati usodna tudi za obstoj državne skupnosti, ako se pravočasno ne odpravijo vzroki zla.

Kajti kdorkoli je iskren pristaš skupne države Srbov, Hrvatov in Slovencev, ta ne sme dopustiti, da se vsled nerazumnosti in nesposobnosti posameznih strank in politikov izpostavi propadu država sama. Zato se mora sedanjemu razdor med Srbi in Hrvati napraviti čimprej konec.

Mi smo trdno prepričani, da vsak dober Slovenec, Hrvat in Srb iskreno in globoko čuti potrebo skupne države, ker moremo samo v njej obvarovati svoje narodne individualnosti in ostati dovolj močni, da moremo odoleti vsem zunanjim osvajačem.

Toda kakor v navadnem življenju, tako tudi v sporih med narodi nima ne ena ne druga stran dovolj izprevidnosti in prave mere. To je tudi slučaj med nami Srbi in brati Hrvati. Zato je potrebno, da posreduje tretji, a ta tretji mora biti prijatelj in brat, a ne tujec. Ta, ki naj spravi in zbrati Srbe in Hrvate — to je naš tretji brat — brat Slovencev.

V Slovincih imamo naravnega razsodnika že tudi zato, ker so oni v srbsko-hrvatskem sporu nezainteresirani. Po veri, po zgodovinskih tradicijah in po neposrednem sosedstvu so Slovenci blizu Hrvatom, toda vsled svoje politične dalekovidnosti in vsled svoje izpričane naklonjenosti do skupne države so oni tudi nam Srbom istotako blizu in dragi.

Zato so tudi Slovenci najbolj poklicani, da prevzamejo iniciativo za spravo med Srbi in Hrvati in s tem izlečejo našo skupno mardo državo iz sedanje nevarne brize.

S tem predlogom prihajam kot neodvisen srbski časnikar, ki to državo ljubi in iskreno želi, da bi vsestransko procvetala. Temu dodajam prošnjo, da spoštovani voditelji slovenskih strank, gospodje Korošec, Pucelj, Žerjav, Korun in drugi, ta moj predlog sprejmejo in uresničijo. (Dr. Boža S. Nikolajević v "Slovenec".)

sile podpise vojvode iz Bedforda ter pruskega princa Karola, je potoval v Pariz kot lakaj brez službe, ki je hotel stopiti nanovo v službo pri kraljevskih ali visokoplemiških ljudeh. Bil je v Parizu že osem mesecev, ko je vojvoda naročil v neki agenciji osebnega služabnika ter bil informiran od lastnika agencure, da ima vključenega človeka, ki je nalašč zanj. Ta človek je bil Tom Shaw in njegove reference ohenem z njegovo zunanostjo so napravile na vojvodo tak utis, da ga je na mestu sprejel v službo.

Stari lisjak pa se ni hotel izpostavljati nikakim rizikom, čeprav ni preiskal pristnosti referenc, ker je bil skregan s pruskim princem Karolom in ker je sovražil iz dna svojega srca celo angleško aristokracijo, — in na dan potem, ko je nastopil svojo službo, sta se Shawa lotila dva detektiva, ki pa nista zasledila ničesar sumljivega ter tudi v tem smislu obvestila starega vojvodo. Nad vse mere bi bila presenečena, če bi izvedela, da je imel Shaw na svojem telesu najfinejšo zbirko vlomilnega orodja v celi Evropi in da je mogoče s tem orodjem odpreti v petih minutah vsako blagajno, vključno ono vojvode samega. To orodje pa ni moglo preprečiti zvonjenja zvoncev ter streljanja revolverjev in radi tega je moral delati Shaw kot lakaj skozi več mesecev, dokler ni vojvoda nezvestno odstranil edine ovire k končnemu uspehu. Razventega, da je dal vojvoda preiskati vso osebo lastnino svojega lakaja, je tudi nastavl Angležu več pasti. Nekoč je stopil Shaw v spalnico sobo vojvode z obliko svojega gospodarja ter je našel na videz prazno, dočim so gotova znamenja kazala, da niso železna vrata za posteljo zaklenjena. Služabnik je mirno izvršil svoje dolžnosti ter nato odšel, brez dvoma s srditim zadovoljstvom, kajti

uganil je, da ni bil niti za trenutek sam v sobi in da je bil vedno izpostavljen strelu iz revolverja. Čul je, da je bil ustreljen njegov predhodnik na skrivnosten način v spalni sobi vojvode, da je bil ustreljen, ko se je hotel približati blagajni. Shaw pa je bil preveč prebrisan lopov, da bi se dal ujeti na tak način. Jasnó mu je bilo, da mu ne bo vojvoda dovolil prostega dohoda v sobo, kjer je bila blagajna in zavedal se je tudi, da bo prilika, katere je pričakoval, njegovega lastnega izdelka.

Vprizorilo se je nadaljne poskuse, da se ga ujame v past, a Shaw se je obnašal kot da ne ve za vse to nič in ko je poteklo nekaj časa ter je vojvoda spoznal, da je Anglež perfecten lakaj, so vsi njegovi sumi izginili. Shaw je vnaprej uganil vsako njegovo željo in imel je srečo, da je bil vedno na mestu, kadar se ga je potrebovalo in vedno neviden, kadar ga ni nikdo potreboval. Vedel je natančno, kaj hoče vojvoda in tako je postal svojemu delodajaleu neobhodno potreben. Meseci pa so potekali in blagajna s svojimi vsiškanskimi zakladi, ni bila nikdar nezavarovana, v veliki skrivni jezo Shawa. Shaw ni mogel ničesar storiti, kajti nikdar še ni videl vrat blagajne ter ni mogel vsled tega ugotoviti, kako so električne žice povzročale zvonjenje zvoncev ter streljanje revolverjev. Nikdar pa ni šel v službo brez svojega vlomilskega orodja, vedno pripravljen na vsako priliko, ki bi se mu nudila.

Njegov optimizem ga ni nikdar zapustil in njegov duh je bil vedno pozoren in sprejemljiv. Izključno le njegovi potrpežljivosti je bilo pripisovati, da se mu je nudila prilika, po kateri je koprnel. (Nadaljevanje na 5. strani.)

Požigalec.

FRANCOSKI DETEKTIVSKI ROMAN.

Spisal Emile Gaboriau.

Za "Glas Naroda" prevel G. P.

38

(Nadaljevanje.)

Na nesrečo pa ni to poročilo vsebovalo nobene stvari, katere bi zdravnik ne omenil že prej. Zamen je skušal mladi odvetnik skozi celop opoldne najti nekaj, kar bi moglo koristiti obrambi. V poročilu so bili seveda argumenti, ki bi bili zelo koristni, ko bi že prišlo do obravnave, a ničesar ni bilo v njem, kar bi moglo preprečiti obravnavo.

Cela hiša je bila vsled tega bruto razočarana in potrta, ko je prišel krog pete ure stari Anton z Boaskorana. Izgledal je zelo žalosten ter rekel:

— Oprostili so me moje dolžnosti. Ob dveh je prišel gospod Galpin ter odrgal pečate. Spremljal ga je njegov pisar Mešinet in oba sta privedla s seboj gospoda Žaka, katerega sta stražila dva orožnika v civilni obleki. Ko se odprli sobo, je ta nesrečni Galpin vprašal gospoda Žaka, če je bila to obleka, katero je nosil na noč požara, če so bili ti isti čevlji, ista puška in ista voda, v kateri si je umil roki. Ko je vse priznal, so vodo vodo skrbno zlili v steklenico, katero so zapečatili ter izročili enemu izmed orožnikov. Nato so spravili v velik kovčeg obleko, puško, več nabojev ter nekaj drugih stvari, o katerih je rekel sodnik, da jih potrebuje pri obravnavi. Ta kovčeg so zapečatili kot steklenico ter odnesli na voz. Nato pa je rekel Galpin meni, da sem prost.

— In Žak, — je vprašala Dionizija poželjivo, — kako je izgledal?

— Smehljaj se je zaničljivo, madama, — je rekel Anton. — Ali ste govorili z njim? — je vprašal Folgat. — Ne, gospod, kaj takega bi ne dovolil gospod Galpin. — Ali ste imeli čas ogledati si puško? — Mogel sem vreči le en pogled na petelina. — In kaj ste videli? — Obličje starega služabnika je postalo še bolj mrko, ko je odgovoril:

— Videl sem, da sem storil dobro, ko sem molčal. Petelin je bil črn. Gospod je moral rabiti puško izza časa, ko sem jo očistil.

Stari oče Šandore in Folgat sta izminjale pomemben pogled. Nadaljno upanje je bilo izgubljeno.

— Sedaj — je rekel mladi odvetnik, — mi povejte, kako je de Boaskoran ponavadi basal svoje puško.

— Posluševal se je seveda patron, kajti poslali so mu jih neka dva tisoč s puško vred, — nekateri s kroglicami, druge z debelimi šibrami in nadalje z drobnimi. V tem času, ko je lov prepovedan, ni mogel gospod streljati nič drugega kot kuncce ali majhne ptice, katere je najti kot vam je znano, na mečvirju. Vedno je našel eno čev z debelejšim šibrom in drugo z drobnejšim.

Naenkrat pa je prenehal govoriti, presenečen vspricho učinka, katerega so proizvedla očitno njegova izvajanja. Dionizija je vzkliknila:

— To je strašno. Vsaka stvar je proti nam.

— Gospod Folgat ji ni dal časa reči še kaj več. Vprašal je:

— Moj dragi Anton, ali je vzal gospod Galpin s seboj vse naboj vašega gospoda?

— Ne, gotovo ne.

— Dobro, potem se morate takoj vrniti v Boaskoran ter mi prinesiti po tri ali štiri patrone vsake številke.

— Dobro, — je rekel stari moj, — V kratkem času se vrnem.

Takoj je odšel. Vrnil se je zopet ob sedmih, v trenutku, ko je vstala družina od večerje ter položil velik paket patron na mizo.

— V vsem tem je neka nerazumljiva usodepolnost, — je rekel stari Šandore.

Tudi mladi odvetnik je izgledal poparjen.

— Blazno je skušati ugotoviti nedolžnost Boaskorana, — je rekel. — ne da bi stopil človek v stik z njim.

— In če bi mogli storiti to jutri? — je vprašala Dionizija.

— Potem, madama, bi nam mogoče dal ključ k skrivnosti, katero skušamo zaman rešiti. V najslabšem slučaju bi nam pa lahko pokazal pot, kake najti jo. Nato pa mi mislimi. Gospod de Boaskoran v osamljeni celici in lahko vam pomeni, gospodična, da bo gospod Galpin skrbel za to, da ne bo prišel jetnik z nikomur v stik.

— Kdo ve? — je rekla mlada deklica.

Takoj je potegnila svojega starega očeta na stran, v majhno sobo poleg sprejemnice, ter ga vprašala:

— Stari oče, ali sem bogata?

— Še nikdar v svojem življenju ni mislila na to ter skoro ni poznala vrednosti denarja.

— Da, ti si bogata, dete moje, — je odvrnil stari gospod.

— Koliko mam?

— Po svojem ubogem očetu in materi imaš po pet in dvajset tisoč frankov na leto, kar predstavlja obresti več kot pol milijona frankov.

— Ali je to dosti?

— Toliko, da si ena najbogatejših deklic v okraju. Razventega pa te čaka še drugi denar.

Dionizija pa je bila preveč zaposlena s svojimi mislimi, da bi poslušala. Vprašal je zopet:

— Kaj pravijo, tukaj, da je človek dobrstojec?

— To je odvisno od več stvari, dete moje. Hočem ti povedati...

Ona ga je prekinila ter rekla:

— Odgovori mi, prosim.

— Dobro, v našem majhnem mestu pomenja dohodek osemsto ali tisoč frankov na leto že dosti.

— Vzemimo en tisoč.

— Dobro, z enim tisočem bi vsak človek udobno izhajal.

— In kakšen kapital bi proizvedel tak dohodek?

— S pet odstotkov obresti bi bilo treba za to dvajset tisoč frankov.

— To se pravi približno dohodek enega leta?

— Natančno tako.

— Mislim, da je to velika svota in da bi bilo zate, dragi stari papa, težko spraviti jo skupaj do jutri zjutraj?

— Gotovo ne. Jaz imam toliko denarja na razpolago v železnih akcijah. Te pa so prav tako dobre kot gotov denar.

— Ti misliš reči s tem, da bi bilo prav vseeno, če bi dala jaz komu te akcije mesto da mu dam bankovce?

— Gotovo.

Dionizija se je nasmehnila. Domnevala je, da vidi luč. Nato pa je nadaljevala:

— Če je stvar taka, potem te moram prositi, dragi stari papa, da mi daš dve tisoč tisoč frankov v akcijah.

Stari možak je presenečen stopil korak nazaj.

— Ti se šališ, — je rekel. — Za kaj pa bi potrebovala toliko denarja? Ti se brez dvoma šališ.

— Gotovo ne. Še nikdar v svojem življenju nisem bila tako resna kot sem sedaj. — je odvrnila mlada deklica s poudarkom, katerega ni bilo mogoče napačno razumeti. — Prosim te, stari papa, da mi daš ta denar še danes zvečer, takoj sedaj, če me le količkaj ljubiš. Ti se obotavljaš? Moj Bog, umoril me boš, če tega ne storiš. Stari de Šandore se ni več obotavljal.

— Če hočeš na vsak način imeti ta denar, — je rekel, — potem ti ga bom dal. Takoj pojdem navzgor ponj.

Ona je plesnila z rokama od veselja.

— Tako je prav, — je vzkliknila. — Požuri se ter se obleci. Pojdem namreč ven in ti me moraš spremljati.

Nato je šla navzgor k svojima tetama in k markizi ter jim rekla:

— Upam, da mi boste oprostili, če vas zapustim, a jaz moram iti ven.

— Ob tej uri? — je vzkliknila teta Elizabeta. — Kam pa greš?

— K svojim šiviljam, gospodičnam Mešinet. Hočem imeti novo obleko.

— Moj Bog, — je vzkliknila Adelajda, — to dete je izgubilo pamet.

— Zagotavijam vam, da je nisem izgubila.

— Potem pojdiva z njo.

— Hvala, ni treba. Jaz grem sama ali pravzaprav sama s svojim dragim stari očetom.

Med tem je že prišel stari Šandore, s palico v roki in klobukom na glavi in v žepih je imel vse polno železnih akcij. Ko ga je zagledala Dionizija, je vzkliknila:

— Hitro, hitro, dragi stari papa, mudi se nama.

(Dalje prihodnjik.)

Edgar Allan Poe:

Čudoviti doživljaji Arturja Gordon Pyma.

Za "Glas Naroda" prevel A. Šabec.

(Konec.)

Trinajsto poglavje.

Dne 24. julija. To jutro nas je našlo na duši in telesu zelo okrepčane. Po solnčnem vzhodu smo pričeli našo šrambo nadalje preiskovati. Ko pa je kmalu nato izbruhnila nevihta ter se je vili dež, smo pričeli hitro z rjuhanj prestrezati vodo, katero smo zlivali v vrč. Komaj smo tako en lonček skoraj do vrha napolnili, da ga je pričelo morje od sverca sem zelo valoviti in mi smo morali prenehati z delom. Stekli smo na sprednji del ter se dobro privezali, nakar smo mirno čakali razviti nadaljnjih dogodkov. Proti večeru se je veter izpremenil že v vihar. Noč smo srečno prestali, dasi smo bili do kože premočeni.

Dne 25. julija. Zjutraj se je vihar poleg in morje je postalo toliko mirnejše, da smo se lahko odvezali ter se presušili na krovu. V svojo žalost pa smo opazili, da sta padlo kljub vsej naši previdnosti dva lončka oliv in cela čunka v morje. Sklenili smo, da ne bomo še zaklali želve ter smo zajutrkovali vsak samo nekoliko oliv ter nekoliko vode. Morje je bilo še preveč valovito, da bi mogli pričeti z novimi poskusi v jedini šrambi. Tekom tega dneva je splavalo iz kajute več predmetov na krov ter nato v morje.

Proti večeru smo ugledali več morskih volkov, in nesramnost, s katero so se nam nekatere teh živali približale, nam je povzročila mnogo strahu. Ko je bil krov nekaj časa pod vodo, je priplaval ena teh živali prav na krov ter udarila z repom proti Petersu.

V naše veliko olajšanje je zvalil nato velik val žival preko krova.

Dne 26. julija. Tega jutra smo sklenili, da obnovimo svoje poskuse, če bi se dalo še kaj dobiti iz jedine šrambe, kajti morje se je umirilo. Po celodnevem trudu smo spoznali, da nam ne bo mogoče ničesar več dobiti, kajti tekmo noči je voda vlonila neko steno in vsebina, ki je bila v šrambi, je splavala naprej v trebuh ladje.

Dne 27. julija. Morska gladina popolnoma mirna in še vedno pihala lahni veter od severa in zapada. Popoldne je pričelo sijati solnce in mi smo pričeli sušiti svoje obleke. Dotičnega dne smo se tudi kopali v morju, toda treba je bilo pri tem največje previdnosti, kajti skoraj ves dan so plavali morski volkovi okoli naše razvaline.

Dne 28. julija. Še vedno lepo vreme. Naša razvalina leži tako zelo postrani, da smo v neprestanem strahu, da se bo preobrnila. Pripravili smo se na vse ter na drugi strani krova privežali želvo in lonce z olivami. Morje neprestano mirno in skoraj nokene ga vtrva.

Dne 29. julija. Vreme stanovitno. Ranjena Avgustova roka se

je pričela sušiti. Avgust toži o zanesenosti in strašni žepi. Zdrnil smo mu rane z kison (od oliv), kar pa mu je menda malo koristilo. Midva s Petersonom sva storila zanj več, kar je bilo v najini moči ter sva mu dala trojno racijo vode.

Dne 30. julija. Strašno vroče dan, brez vsake sapice. Celo dopoldne je obkroževal nao ladjo velikanski morski volk. Naredili smo par brezuspešnih poskusov, da ga s pomočjo zanke ujamemo. Avgustu je vedno slabše; on ne trpi samo vsled ran, temveč tudi vsled slabe in nezadostne hrane. Neprestano je molil, naj ga Bog reši njegovega trpljenja; hotel je umreti. Zvečer smo pojedli zadnje olive, voda v vrču pa je bila tako slaba, da jo same nismo mogli zaužiti ter smo jo morali pomešati z vinom. Jutri bomo zaklali želvo.

Dne 31. julija. Danes smo zaklali in razrezali želvo. Izkazalo se je, da je mnogo manjša kakor smo pričakovali; na njej je bilo samo kakih deset funtov mesa.

Razrezali smo jo na male koščke nar napolnili z njimi lončke in steklenico od vina, nakar smo polili meso z kison od oliv. Zopet se je med bliskanjem in grmenjem vili dež, ki pa je trajal tako malo časa, da smo dobili samo kaklega pol pinta vode. To vodo je dobil vso Avgust, kakremu se je bližal konec.

Bolniku je voda nekoliko olajšala trpljenje. Njegova roka je bila od zapestja do rane popolnoma črna, noge pa mrzle kot led. Vsak trenutek sva s Petersonom pričakovala, da bo izdihnil. Rečevali so strašno shušati ter je hotel največ petinštirideset do petdeset funtov. Oči so mu tako globoko upadle, da jih je bilo komaj videti in koža na licu se mu je tako nagubala, ter postala tako ohlapna, da ni mogel več zvečiti

ter je celo tekočino le z največjo težavo požiral.

Dne 1. avgusta. Še vedno lepo vreme, solnce zelo vroče in pekoče. Strašno trpimo za žejo; voda v vrču je postala popolnoma nezažitna ter je polna mrčesa. Kljub temu pa smo jo nekoliko pili, pomešane z vinom. Morske kopel so nam dobro storile ter nas okrepčale, vendar pa smo se mogli le malokdaj kopati zaradi stalne navzočnosti morskih volkov.

S Petersonom sva izgubila vsako upanje, da bi bilo mogoče Avgusta še rešiti. Prišel je umrati. Ob dvajsetih je umr po strašnih krčih, nato ko že ni par ur več govoril. Njegova smrt naju je zelo potrla ter naju navdahnila s temnimi slutnjami. Ves dan sva čepela poleg trupla ter le šepetala je govorila. Šele proti večeru sva se odločila, da vrževa truplo v morje. Truplo je nudilo strašen pogled in bilo je po par urah že tako razpadlo, da je ena noga odpadla, ko ga je Peters dvignil.

Ko je padla ta gnila masa v morje, sva opazila s Petersonom ob sijaju ki ga je razširjal fosfor trupla, lemo do deset morskih volkov, ki so preže čakali na pien.

Dne 2. avgusta. Isto tiho vroče, vznemirjajoče vreme. Voda v vrču je bila le še neka grda opolza masa, v kateri so se plazili ostudni črvi. Zlila sva je proč ter vrč skrbno umila z morsko vodo. Ves dan sva si želela kopelji, toda naša podrtina je bila neprestano obkrožena od morskih volkov. Bila sva tudi v vedni nevarnosti, kajti ako bi se kdo spoddtaknil ali napačno stopil, bi prišel takoj v dosegu teh strašnih živali. Kričanje in mahanje z rokami jim ni povzročalo nikakega strahu. Cel ko je Peters največje

jega od njih zadel s sekuro ter ga zejo ranil, ni opustil svojih poskusov, da bi naju dosegel. Žeje za miva mogla več prenašati. Proti večeru se je pokazal na nebu oblak, toda ni bilo nikakega dežja. Noč sva prečula brez spanca, deloma vsled žeje, deloma vsled strahu pred morskim volkovi.

Dne 3. avgusta. Nobenega izgleda za rešitev. Razvalina se je nagibala vedno močnejše na stran. Na krovu nisva mogla več ostati. Skrbela sva, kako bi shranila meso in vino, v slučaju da se podrtja preobrne. Privežala sva svoje zaloge na nasprotni strani ladje, kjer so bile varnejše kot na krovu. Vsled žeje sva trpela peklenske muke; na kopanje ni bilo misliti, kajti morski volkovi nas niso niti za trenutek več zapustili. Spanje je bilo nemogoče.

Dne 4. avgusta. Malo pred zero dneva sva opazila, da se bo razvalina vsak čas preobrnila in pripravila sva se na skrajnost. Najprej se je pričela počasi nagibati, tako dva sva mišlja prav lahko splezala na nasprotno stran kajti vrvi so še vedno visele z žeblice. Toda midva nisva dovolj računala na dejstvo, da se bo pričela podrtja hitreje nagibati, kajti mahoma sva izgubila tla pod nogami in vsako oporo in z veliko močjo sva bila vržena v morje. Nahajala sva se globoko v morju, ravno pod podrtino ladje.

Ko sem se potopil, sem moral vrv izpustiti, in ker sem bil skoraj brez sapa in brez moči, se mi nikoraj ni zdelo vredno, boriti se za življenje. Nisem pa računala na kretanje podrtje, ki se je nato zopet nagnila na drugo stran, vsled česar je nastal v vodi pritisk, da me je vrglo kvišku s prav tako silo, kakor me je prej potopilo. Ko sem prišel na površje sem bil oddaljen nekoliko dvajset čevljev od ladijske razvaline. Podrtja je bila popolnoma preobrtna ter je ležala s trebuhom navzgor in se močno gurala. Petersa nisem nikjer opazil.

Največji strah so mi prizadevali morski volkovi, o katerih sem vedel, da se nahajajo v bližini ladje. Da bi jih kolikor mogoče strasil, sem zelo cepetal z nogama in rokama ter delal gostopeno, pri tem pa hitro plaval proti razvalini. Vsled izredno srečnega slučajja sem priplaval do razvaline, toda bil sem tako zmujen, da bi brez Petersove pomoči nikoli ne prišel gori. Tako pa se je v moje največje veselje pojavil Peters, ki je splezal na razvalino od nasprotni strani, ter mi je vrgel žolj konec vrvi.

Komaj sva utekla tej veliki nevarnosti, ko sva stala nasproti drugi, namreč neposredni nevarnosti, da umrjeva gladu. Kljub vsej najini previdnosti so šle vse najine zaloge preko krova. Oba sva obupala ter pričela glasno jokati, kot otroka. Nihče si ne more predstavljati njihovega stanja, ki ni bil še sam bil v enakem položaju. Vendar pa naš položaj ni bil bolj obupen kot prej, kajti cela spodnja stran ladje je bila pokrita s školjkami in ti polži so tvorili sijajno hrano. Tako nam je bila ta nesreča v srečo, kajti imela sva dovolj živiliških zalog, ki bi trajale mesece dni.

Skrbelo naju je le vprašanje vode in takoj sva slekla svoji srajci, da bi z njima prestrezala vodo, v slučaju, da bi začelo deževati. Toda na nebu ni bilo niti sledu ob oblakov. Ponoči je Peters zaspal za eno uro, meni pa ni hotel sen zatisniti oči.

Dne 5. avgusta. Prišel je pihati precej močan veter, ki je priplovil k razvalini precej morske trave, v kateri sva našla k veliki sreči enajst malih rakov, ki so nama dali par dobrih obedov. Njihove lupine so bile tako tanke, da sva jih lahko z mesom vred pojedla. V tej travi ni bilo nikakih mor-

KRETANJE PARNIKOV

Kedaj približno odplujejo iz New Yorka.

ORBITA	17 febr. — Hamburg	HOMERIC	25 marca — Cherbourg
ADRIATIC	18 febr. — Genoa	YORK	26 marca — Bremen
LYMPIC	18 febr. — Cherbourg	ORBITA	31 aprila — Hamburg
N. AMSTERDAM	18 febr. — Boulogne	HUDSON	1 aprila — Bremen
PARIS	21 febr. — Havre	OLYMPIC	1 aprila — Cherbourg
KROONLAND	25 febr. — Boulogne	KROONLAND	1 aprila — Cherbourg
HUDSON	25 febr. — Bremen	LA LORRAINE	1 aprila — Havre
MOORAD	25 febr. — Cherbourg	MAURETANIA	4 aprila — Cherbourg
AQUITANIA	25 febr. — Cherbourg	PARIS	5 aprila — Havre
SEYDLITZ	1 marca — Bremen	LAPLAND	8 aprila — Cherbourg
HOMERIC	1 marca — Cherbourg	PR. MATOIKO	8 aprila — Bremen
ORDUNA	3 marca — Hamburg	SEYDLITZ	12 aprila — Bremen
ZEELAND	4 marca — Cherbourg	FRANCE	13 aprila — Havre
LA LORRAINE	4 marca — Havre	ORDUNA	14 aprila — Hamburg
PR. MATOIKO	4 marca — Bremen	FINLAND	22 aprila — Cherbourg
SAXONIA	7 marca — Bremen	MAURETANIA	25 aprila — Cherbourg
ARABIC	8 marca — Genua	HANOVER	26 aprila — Bremen
MINNEKAHDA	8 marca — Hamburg	ROUHAMEAU	27 aprila — Bremen
LA SAVOIE	11 marca — Havre	GROPEA	28 aprila — Hamburg
LYNDAM	11 marca — Boulogne	ZEELAND	29 aprila — Cherbourg
LYMPIC	11 marca — Cherbourg	LA SAVOIE	6 maja — Havre
AMERICA	11 marca — Bremen	YORK	10 maja — Bremen
PARIS	15 marca — Havre	LAPLAND	13 maja — Cherbourg
HANOVER	15 marca — Bremen	ORBITA	13 maja — Cherbourg
GROPEA	17 marca — Hamburg	MAURETANIA	16 maja — Cherbourg
FINLAND	18 marca — Cherbourg	MAJESTIC	20 maja — Cherbourg
POTOMAC	18 marca — Bremen	ORDUNA	26 maja — Cherbourg
AQUITANIA	21 marca — Cherbourg	BERENGARIA	30 maja — Cherbourg
N. AMSTERDAM	25 march — Boulogne		

ADVERTISEMENTS

Hitro odpotovanje v Evropo.

Ugodna zveza z

JUGOSLAVIJO

Večkratno oopltje velikanskih parnikov

Red Star Line in American Line

Finland Kroonland Lapland Zeeland Manchuria Mongol Minnekahta Samland

V GURBOURG, ANTWERPEN, HAMBURG in druge točke kontinenta.

Jako vabljive udobnosti za potnike tretjega razreda.

WHITE STAR

Majestic (56,000 ton) največji parnik na svetu.

Olympic (46,000 ton) Homeric (34,000 ton)

Dobra in obilna hrana: Veliko zaprtih prostorov. Udobna družabna zbirališča. Ujumni služabniki; ki govorijo vaš jezik.

Vprašajte pri

Passenger Department

No: 1 Broadway, New York

ali pri lokalnih agentih.

Sejmi za živino in svinje zabra-

njeni.

Radi kužne bolezni svinovke in parkljevke se sejmi za govejo živino in prašiče v Ljubljani do preklica ukinjajo, dočim se sejmi za konje vršijo.

Frank Sakser State Bank

82 Cortlandt Street, New York

GENERALNO ZASTOPSTVO

JADRANSKE BANKE

in vseh njenih podružnic.

JUGOSLAVIJA

Beograd, Celje, Cavtat, Dubrovnik, Ercegovci, Jelsa, Korčula, Kotor, Kranj, Ljubljana, Maribor, Metković, Sarajevo, Split, Šibenik, Zagreb.

ITALIJA NEMŠKA AVSTRILA

Trent, Opatija, Zadar. Dunaj.

IZVRŠUJEMO hitro in poceni denarna izplačila v Jugoslaviji, Italiji, in Nemški Avstriji ter izdajamo čeke v kroatih, lirah in čarjarih, plačljive na vpogled pri Jadranski banki in vseh njenih podružnicah.

PRODAJAMO parobrodne in železniške vozne listke na vse kraje in za vse črte. (Vidi zgoraj kretanje parnikov.) Kadar ste na potu v staro domovino in se nahajate v New Yorku, se vam bo izplačalo, ako se zglasite glede vrednosti vaših denarnih zalog; pri ravnanstvu naše banke v prvem nadstropju brez ozira na to, ako kupite parobrodni listek pri nas ali ste ga morda kupili drugje.

Zajamčeni so nam pri